

САМООСВІТА ЯК СКЛАДОВА ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНЬОГО ВИХОВАТЕЛЯ ДО ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Дурманенко Є. А.

кандидат педагогічних наук, доцент,

доцент кафедри теорії та методики дошкільної освіти

КЗВ «Луцький педагогічний коледж» Волинської обласної ради

м. Луцьк, Україна

Практика сьогодення свідчить про те, що сучасні заклади освіти потребують фахівця нової якості, здатного продукувати й реалізувати новаторські ідеї, здійснювати інноваційну освітню діяльність, бути мотиватором створення інноваційного розвивального середовища, упроваджувати сучасні інноваційні технології, які зумовлюють розкриття та розвиток творчого потенціалу всіх без винятку учасників педагогічного процесу. Звідси *актуальною* є проблема пошуку нових змісту, форм, методів і технологій підготовки майбутнього вихователя закладу дошкільної освіти до професійної діяльності в цілому й зокрема до інноваційної діяльності.

З аналізу наукових праць зарубіжних та вітчизняних педагогів і психологів випливає, що досліджувана проблема не є новою. Зокрема теоретичні зсади формування особистості педагога та його здатності до інноваційної діяльності відображені в наукових доробках Х. Барнетта, Г. Бассетта, Л. Ващенко, І. Дичківської, В. Кременя, І. Підласого, А. Підласого, О. Савченко, Н. Юсуфбекової тощо.

Розкриваючи проблему готовності майбутніх вихователів до інноваційної професійної діяльності в сучасному закладі дошкільної освіти, на нашу думку, найбільш продуктивними є особистісні орієнтований та діяльнісний підходи (Б. Ананьєв, І. Бех, Д. Ельконін, О. Леонтьєв, О. Пехота, І. Якиманська), згідн яких готовність є метою та результатом професійної підготовки, а також основною умовою ефективної реалізації можливостей кожної особистості у процесі діяльності [2].

Нами також акцентується увага на готовності до інноваційної діяльності як риси особистості, як регулятора поведінки та як умови результативності педагогічної діяльності вихователя [2].

Зауважимо, що готовність майбутнього вихователя до інноваційної діяльності є сформованою особистісною професійною якістю, яка насамперед визначається усвідомленням самог змісту інноваційної діяльності, її складності та можливих суперечностей у реалізації; в усвідомленні необхідності системної роботи над собою в оволодінні інноваційними формами та методами; в мотивації постійного саморозвитку,

самовдосконалення й самореалізації; у визнанні здатності до інноваційної діяльності як однієї із професійних цінностей.

Отже, готовність майбутнього вихователя до інноваційної діяльності в закладі дошкільної освіти є однією з провідних професійних компетентностей і є результатом системної професійної підготовки, яка поєднує навчальну, виховну, практичну, науково-дослідницьку та самоосвітню діяльність. Тому *метою* нашого дослідження є аналіз самоосвіти як складової професійної підготовки майбутнього вихователя до інноваційної діяльності в сучасному закладі дошкільної освіти.

З аналізу психолого-педагогічної літератури можна зробити висновок, що самоосвіта – це усвідомлена системна неперервна самостійна діяльність, як у межах освітнього процесу закладу вищої освіти, так і поза ним, спрямована на вмотивоване засвоєння майбутнім фахівцем нових знань, формування професійних умінь і навичок, у тому числі й умінь інноваційної діяльності, що саморегулюється особистістю.

У контексті дослідження конструктивними є, на нашу думку, виділені О. Малихіним чотири елементи професійної самоосвіти: 1) внутрішня потреба в самовдосконаленні, система особистісних і професійних цінностей, емоційно-вольова сфера; 2) система знань, умінь, навичок самоосвіти особистості; 3) уміння і навички професійно працювати з основними джерелами інформації (книги, бібліографічні системи, автоматизовані інформаційно-пошукові засоби, радіо, телебачення, спеціалізовані лекторії та ін.), уміння орієнтуватися в об'ємі інформації, вичленити головне в інформаційних технологіях, можливість його фіксування тощо; 4) система організаційно-управлінських умінь і навичок (прогнозувати і виконувати задачі самоосвіти, планувати свою роботу, вміл розподіляти зусилля і час на різноманітні обов'язки, створювати сприятливі умови для самодіяльності, здійснювати самоконтроль, самоаналіз результатів тощо) [3]. А також – функції самоосвіти, визначені О. Бурлукою: функція всебічного загальнокультурного розвитку особистості, задоволення моральних, інтелектуальних, естетико-художніх і інших духовних потреб, з яких складається особистісний потенціал; компенсаторна функція, яка зезпечує вирівнювання недоотриманої за якихось причин базової освіти як такої її фрагментів [1].

Отже, самоосвітня діяльність, як свідчить аналіз наукової літератури та практичної діяльності, є важливим компонентом системи професійної підготовки майбутнього вихователя. Саме від бажання та вміння студента успішно займатися самоосвітньою діяльністю залежить сформованість його готовності до майбутньої професійної діяльності.

Особлив важлива роль самоосвіти у процесі освоєння студентами інноваційних знань, формування умінь застосування інноваційних технологій, проектування та прогнозування результатів інноваційної

діяльності. За своєю сутністю самоосвіта зорієнтовує майбутніх вихователів на інноваційну педагогічну діяльність, на вивчення та ознайомлення із передовим досвідом застосування новаторських ідей та технологій у навчально-виховній діяльності як у закладі вищої освіти, так і в сучасному закладі дошкільної освіти як експериментальному майданчику та базі практичної підготовки. Саме у ході самоосвітньої діяльності студентів формуються вміння долати труднощі, які част виникають у процесі реалізації тієї чи іншої інновації, формується інноваційний досвід.

Схематичн взаємозв'язок таких феноменальних процесів і явищ як професійна підготовка майбутнього вихователя, самоосвіта й готовність до інноваційної діяльності нами подан на рис. 1.

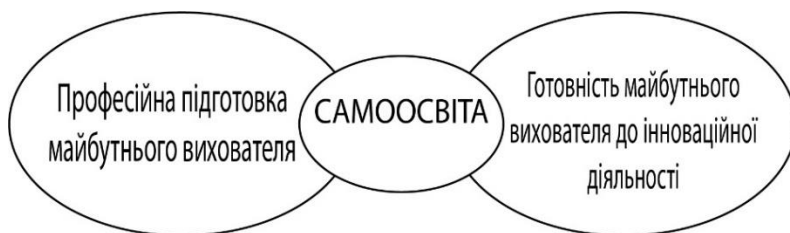

Рис.1. Взаємозв'язок понять «професійна підготовка майбутнього вихователя», «самоосвіта» й «готовність до інноваційної діяльності»

Як висновок зауважимо, що саме інноваційна діяльність вихователя у закладі дошкільної освіти зеспечеє взаємодію дитини дошкільного віку з об'єктами довкілля, формує соціально ціннісне ставлення до навколишнього світу, до інших людей; учить пізнавати та аналізувати нове, формує здатність дитини бути суб'єктом життєдіяльності. А відтак, однією із важливих складових професійної компетентності майбутнього вихователя є компетентність інноваційної діяльності як здатність генерувати нові нестандартні педагогічні ідеї, втілювати їх у життя, спонукати малюків до пізнання нового й творення нового засобами інноваційних методів і технологій. Формування інноваційної компетентності є результатом професійної підготовки сучасного фахівця, важливою складовою якої є самоосвітня діяльність. Саме самоосвіта зеспечеє майбутньому фахівцеві оволодіння новими професійними знаннями та методами наукового пізнання світу, мотивує до педагогічних відкриттів, сприяє формуванню творчог потенціалу та професійної майстерності.

Подальшого дослідження потребує розробка інструментарію діагностування стану готовності до інноваційної діяльності майбутнього вихователя у процесі самоосвіти.

Література:

1. Бурлука О.В. Самоосвіта особистості як соціокультурне явище: автореф. дис. канд. філос. наук: 17.00.01. Харківська держ. академія культури. Харків, 2005. 16 с.
2. Кондрашова Л.В. Концепція «Взаємодії моральних і психологічних якостей у змісті педагогічного професіоналізму». Професійне становлення майбутнього вчителя: монографічний огляд. Кривий Ріг, 2006. С. 6–34
3. Малихін О.В. Формування у майбутніх учителів потреби в професійній самоосвіті: автореф. дис. ... канд. пед. наук : 13.00.04. Харк. держ. пед. ун-т ім. Г. Сковороди. Харків, 2000.17 с.

СОЦІАЛІЗАЦІЯ ДІТЕЙ-СИРИТ ДО ПРИЙОМНИХ СІМЕЙ: ГЕНДЕРНИЙ АСПЕКТ

Заблоцький А. Р.

викладач кафедри педагогіки та психології

Кременецької обласної гуманітарно-педагогічної академії

імені Тараса Шевченка

м. Кременець, Тернопільська область, Україна

Період дитинства є особливим у житті кожної людини. Адже саме в цей час відбувається її інтенсивний фізичний, психічний, соціальний, розумовий розвиток і формується необхідний досвід поведінки. Як правило, все, що закладається протягом дитячих років у свідомості та поведінці дитини, визначає якість її подальшого життя. Цілком очевидно, що для гармонійного всебічного розвитку дитина має рости в умовах сім'ї, в атмосфері любові, рівності гендерної зокрема і взаєморозуміння та щастя.

Як зазначають вітчизняні ті зарубіжні науковці, потреби дитини – це ті важливі умови, які відіграють основну роль у підтримці функціонування організму дитини та її розвитку як особистості [4, с. 39]. Усі потреби дитини фахівці об'єднують у три великі групи:

– *Біологічні* потреби дитини (у повноцінному харчуванні, належному відпочинку й фізичних навантаженнях, адекватних віковому періоду та рівню розвитку дитини), задоволенню яких сприяють: фізичне здоров'я дитини, відповідальний догляд за нею, організація її здорового способу життя;